

JOHDON KATSAUS

Toiminnan vaikuttavuus ja toiminnallinen tehokkuus

Aluehallintovirastojen strategiakauden 2016-2019 toinen toimintavuosi on käynnistynyt Etelä-Suomen aluehallintovirastossa suunnitelmien mukaisesti. Vuodelle asetetut tulostavoitteet tullaan pääosin saavuttamaan. Talouden ylijäämä pienenee hiukan ja tuloennuste toteutunee suunnitellusti.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolle (ESAVI) on osoitettu aluehallintovirastojen toimintamenomomentilta vuodelle 2017 määrärahaa yhteensä 35 279 000 euroa, josta on varattu 23 151 000 euroa aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen (HAKE) menoihin. Lisäksi työsuojelun vastuualueelle on osoitettu määrärahaa yhteensä 9 600 000 euroa.

Määrärahat tulevat riittämään, mutta talouden ylijäämän ennustetaan pienenevän hiukan. Ylijäämän suuruuteen tulee vaikuttamaan tietojärjestelmähankkeiden eteneminen loppuvuoden aikana ja VALTTI-käyttöönoton lopullisten kustannusten toteama.

Tuloennuste on yhteensä 5 337 000 euroa. Toteutumaennuste on 5 358 000 euroa, joten vuoden 2017 tuloarvio toteutunee suunnitellusti.

AVI-mom. 28.40.01	Toteuma 2016			Määrärahakirjeen 31.5. mukainen määräraha			Toteumaennuste 2017				Ennuste yli-/alijäämäksi 2017	
	Menot	Tulot	Nettokäyttö	Menot	Tulot	Nettomääräraha	Vuodelta 2016	Menot	Tulot	Nettokäyttö		
1 000 €												
Etelä-Suomen aluehallintovirasto (pl. HAKE)	14 052	5 578	8 474	17 465	5 337	12 128	0	14 181	5 358	8 823		3 305
Lounais-Suomen aluehallintovirasto			0			0				0		0
Itä-Suomen aluehallintovirasto			0			0				0		0
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto			0			0				0		0
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto			0			0				0		0
Lapin aluehallintovirasto			0			0				0		0
HAKE	20 784	435	20 349	23 915	764	23 151	14 297	23 314	777	36 834		614
Yhteensä	34 836	6 013	28 823	41 380	6 101	35 279	14 297	37 495	6 135	45 657		3 919

Taulukko 1. ESAVIN talouden toteutumaennuste 2017.

Pasilan toimitilahanke ei ole edennyt, eikä sen toteuttamisesta ole vielä tehty päätöstä. Hämeenlinnan toimitilatilanteen valmistelu odottaa LUOVA-valmistelun etenemistä.

Olemme osallistuneet tuntuvalle panoksella aluehallintovirastojen yhteiseen asiakaskeskeisen toiminnan kehittämishankkeeseen (ATOMI) sekä lupa- ja valvontafilosofian uudistamiseen (ESAVIn Lupa Muuttua -hanke). Alkuvuoden aikana on toteutettu viestinnällä vaikuttamisen sekä ESAVI vaikuttajana -suunnitelmia. Vastuualueilla on jatkettu aktiivisen ja ennakoivasti ohjaavan viestimisen linjaa.

Laadunhallinta

ESAVI:ssa suoritemäärät ovat lisääntymässä. Talouskehitys on vilkastuttanut toimintaa, mikä näkyy mm. lupa- ja ilmoitusmäärien kasvuna. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa kantelumäärät ovat kasvaneet. Henkilöstö on suoriutunut erinomaisesti toimintaympäristön muutoksista huolimatta, ja saavuttamassa tulostavoitteet pääosin tulossopimuksen mukaisesti tai jopa ne ylittäen.

Suoritemäärien ja käsittelyaikojen kehitys vakaata POL-vastuualueella

Anniskeluasioita on käsitelty alkuvuonna 2346, joista lupa-asioita oli 2208. Verrattuna viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon käsittelymäärät ovat lisääntyneet 217 lupa-asialla. Asiamäärät ovat alkoholihallinnossa kasvaneet jo muutaman vuoden, ja hyvä talouskehitys vilkastuttaa toimintaa entisestään. Tästä huolimatta käsittelyajat ovat pysyneet selvästi alle tavoitetason. Tämä johtuu prosessien kehittymisestä sekä siitä, että alkuvuosi on pystytty toimimaan vakihenkilöstöllä.

Sosiaalihuollon palveluihin myönnettävien lupien ja rekisteröintien lukumäärissä ei ole tapahtunut olennaista muutosta, vaan ne ovat pysyneet edellisten vuosien tasolla. Lupien käsittelyaika oli 2,6 kk lupahakemuksen vireille tulon ajankohdasta laskettuna.

Terveydenhuollon lupa-asioita on alkuvuonna 2017 (n=333) ratkaistu 39 % enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2016 (n=239). Luvat on käsitelty kahden kuukauden tavoiteaikataulun mukaisesti, alkuvuonna 2017 keskimäärin 1,2 kk:ssa. Vastaava kehitys näkyy myös lupailmoitusten ja itsenäisten ammatinharjoittajien ilmoitusten ratkaisumäärissä. Kasvua selittävät osaltaan suuret yritysfuusiot ja niihin liittyvät lupahakemukset ja ilmoitukset.

Valvontailmoitusten perusteella on tehty tavoitetasoa enemmän ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä sosiaalihuollon toimintayksiköihin. Valtiovarainministeriön määrärahalisäyksen turvin alkuvuosipuoliskolla on pystytty panostamaan ennakkolliseen valvontaan aikaisempaa enemmän tehden ohjaus- ja arviointikäyntejä ikäihmisten sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumisyksiköihin sekä lastensuojelulaitoksiin. Tavoitteena on 66 käyntiä, joista 30.6. mennessä oli tehty 56 kpl.

Sosiaali- ja terveydenhuollon, alkoholihallinnon ja elinkeinovalvonnan lupien ja rekisteröintien tavoitteajat ovat toteutuneet. Poikkeaman muodostavat kliinisen mikrobiologian toimiluvat, joissa viivästykset kokonaiskäsittelyajassaan johtuvat THL:n lausuntojen viipymisestä. Alkoholihallinnon lupa-asiointi toteutuu sähköisesti 50 %:n osalta eli tavoite toteutuu. Työskentelyä on suunnattu edelleen ennalta ohjaavaan, omavalvontaa tukevaan ja riskiperusteiseen suuntaan. Siihen liittyvät käynnit ja tilaisuudet ovat toteutuneet suunnitellusti ja pääosin tavoitteen mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuritoimen tavoitteet saavutetaan tai jopa ylitetään

Kulttuuritoimen koulutustilaisuudet toteutuvat tavoitteiden mukaisesti. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksessa koulutettavapäivien määrä on alkuvuonna jopa hieman ylittynyt tavoitteesta. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionavustusten käsittely on sujunut keväällä ajoittaisista ruuhkatilanteista huolimatta aikataulujen mukaisesti. Avustushakemuksia on käsitelty kulttuuriyksikössä lähes 670 kappaletta, myönteisiä avustuspäätöksiä tehtiin 561. Valtionavustuksia nuoriso-, liikunta- ja kirjastotoimen hankkeisiin on myönnetty alueelle yli 18 miljoonaa euroa.

Oikeusturva-asiat kasvussa, keskiarvotavoite haasteellinen

Kanteluiden käsittelyn keskiarvotavoite (8 kk) ei toteudu. Sosiaali- ja terveydenhuollossa, missä volyymi on suurin, sekä vireille tulleiden, että ratkaistujen kanteluiden määrä on jälleen kasvanut edellisestä vuodesta: sosiaalihuollon kanteluja on tullut vireille lähes kolmannes enemmän (29 %) ja terveydenhuollossa 18 %. Kantelujen keskimääräiset käsittelyajat ovat: eläinlääkintähuolto 3,8 kk; sosiaalihuolto 7,6 kk; terveydensuojelu 8,4 kk; terveydenhuolto 9,2 kk.

Määrätietoista työtä vanhimpien kanteluiden ratkaisemiseksi on jatkettu. Terveydenhuollossa vanhimmat kantelut ovat korkeintaan 1,5 vuotta vanhoja. Sosiaalihuollossa jäi enää kaksi kantelua, jotka ovat tulleet vireille vuonna 2015. Näiden ratkaiseminen tulee jatkossa lyhentämään käsittelyjen keskiarvotavoitea.

Oppilaaksi ja opiskelijaksi ottamista ja erityisen tuen järjestämistä koskevat oikaisuvaatimukset on saatu alkuvuonna käsitellyiksi tavoiteajassa. Myös opetustoimeen liittyvien kanteluiden käsittelyaika on ollut tavoitteen mukainen.

Ympäristölupavastuualueella priorisointia ja aktiivista kehittämistä

Ympäristölupavastuualueella on keskitytty investointihankkeiden ohella vanhojen asioiden ratkaisemiseen. Asioita on ratkaistu enemmän kuin niitä on tullut vireille. Kesäkuun lopussa oli vireillä enää 333 asiaa. Ympäristönsuojelulain mukaisia asioita on tullut vireille hieman viime vuotta enemmän ja vesilain mukaisia suunnilleen sama määrä kuin edellisenä vuonna. Uutta toimintaa tai toiminnan muutosta koskevia investointihankkeita on tullut vireille 44 ja niiden määrä näyttää olevan kasvamassa. Suurimpia ympäristöluparyhmiä ovat jätteen käsittely ja eläinsuojat. Vesiasioissa suurimmat ryhmät ovat väylän alitukset ja ruoppaukset. Lisäksi on meneillään metsäteollisuuden ja eräiden teollisuuden alojen ympäristölupien tarkistukset BAT-päätelmien hyväksymisen vuoksi. Jätteen käsittelyn ympäristöluvat ovat entistä enemmän koskeneet jätteen kierrätystä.

Ympäristölupavastuualueella on kehitetty lupien käsittelyn ja päätösten yhdenmukaisuutta ja toiminnanharjoittajien neuvontaa. Lisäksi on osallistuttu aktiivisesti sähköisen lupajärjestelmän kehittämiseen. Ensimmäiset sähköiset lupahakemukset tulivat käsittelyyn. Aluehallintoviraston ja Uudenmaan ELYn yhteistyönä tehdyn ympäristövaikutusten arvioinnin ja lupien yhteen sovittamista koskevan hankkeen loppuraportti on valmistunut. Vastuualue on osallistunut myös ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen pilottihankkeeseen, BAT-päätelmiä valmisteleviin ja toimeenpaneeviin kansallisiin ja kansainvälisiin ryhmiin, yhden luukun ja Ketjua-hankkeisiin sekä eläinsuojien ilmoitusmenettelyn kehittämishankkeisiin. Suurten polttolaitosten BAT-päätelmien aiheuttamiin toimenpiteisiin valmistautumishanketta tehdään ympäristöministeriön erillisestä toimeksiannosta.

Ympäristölupien käsittelyaikatavoitteet saavutettu

Käsittelyaikatavoitteet on saavutettu ympäristönsuojelulain mukaisissa uusissa hankkeissa ja vesilain mukaisissa lupa-asioissa. Muiden ympäristönsuojeluasioiden ja kaikkien asioiden käsittelyajat ovat lyhentyneet ja ne ovat tavoitteiden mukaisia. Vanhojen asioiden ratkaisuun keskittymisen vuoksi viimeksi mainitut käsittelyajat tulevat loppuvuonna pidentymään.

Pelastustoimen ja varautumisen tavoitteet toteutumassa melko hyvin

Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueen tavoitteet ovat toteutumassa melko hyvin. Vastuualue on toteuttanut pyydetty asiantuntija- ja tukitehtävät ja jatkanut laajassa verkostoyhteistyössä muutuneen turvallisuusympäristön analysointia alueellisen riskinarviointityön kautta. Etelä-Suomen alueellinen riskinarvio 2017 on valmistunut.

Alueellista valmiussuunnittelua on syvennetty erityisesti johtamisen, tilannetietoisuuden ja väestönsuojelun osalta. Varautumisen yhteensovittamisessa on painotettu hybridiuhkia Häme17 valmiusharjoituksen teemana. Valmiusharjoituksen valmistelu on toteutunut suunnitelman mukaisesti yhteistyössä Kanta- ja Päijät-Hämeen toimijoiden sekä alue- ja keskushallinnon yhteistyönä. Alueelliset maanpuolustuskurssit on toteutettu uudistetulla järjestelmällä suunnitelman mukaisesti ja toteutuksessa on saavutettu tulostavoitteet.

Pelastustoimen valvonnassa on keskitytty toimintavalmiusselvityksen 2013 – 2016 viimeistelyyn ja johtopäätöksiin aluehallintovirastojen ja sisäministeriön yhteistyönä. Erityistä vaaraa sisältävien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien ja harjoitusten valvonta ja raportointi on toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Aktiivista toimintaa ja yhteistyötä monella sektorilla

Alkuvuonna kansainvälinen yhteistyö on jatkunut vilkkaana. Yhteistyö on suuntautunut mm. Kiinaan, Saksaan ja Britanniaan. Teemoina ovat olleet lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Lisääntynyt maahanmuutto alueella sekä kotouttamisen edistäminen on otettu huomioon informaatio- ja resurssiohjauksessa. Tuettavia hankekokonaisuuksia ovat olleet esimerkiksi maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen liikunnan avulla.

Hallitusohjelman osaaminen ja koulutus -rärkihankkeessa on edistetty toimenpiteitä ja toimeenpanoa. Monialainen hyvinvointiryhmä on perustettu. Yhteistyöryhmä on perehtynyt hyvinvointia ja terveyttä edistäviin indikaattoreihin sekä peruspalvelujen arvioinnista esille tulleisiin havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin. Alueellisten oppimisyhteisöjen turvallisuusverkostojen kokoaminen etenee. Maakuntien alueilla on toteutettu loppukeväästä turvallisuusinfoja, joiden tavoitteena on ollut kannustaa maakuntia alueellisten verkostojen käynnistämiseen sekä saada tilannekuvaa turvallisuuden kokonaistilanteesta. Tilaisuuksissa nousi esiin keskeisimpinä asioina turvallisuusviestintä, johtaminen sekä henkilöstön turvallisuusosaaminen.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionavustusten digitalisointiprojekti on edennyt suunnitelmallisesti. Järjestelmä otetaan käyttöön syyskuussa 2017. Jatkoprojektin (VaDi 2) tavoitteena on digitalisoida avustusten päätöksentekoprosessi.

Henkisten voimavarojen hallinnan kehittäminen

Virasto tulee käyttämään htv-kehyksensä täysimääräisesti. Kokonaishtv:n on arvioitu työsuojelun vastualue ja muut momentit mukaan lukien olevan 499,8 htv:tä. ESAVIN tulossopimuksen AVI-momentin kehys (pl. HAKE) on 204 htv:tä, jonka lisäksi POL-vastuualueelle on myönnetty rahoitusta 3,5 htv:n verran (valvontahanke 1,5 htv:tä ja Luova-valmistelu 2 htv:tä). Toteutuma-arvio AVI-momentin osalta on 206,4 htv:tä. ESAVIN henkilöstöä työskentelee 15 paikkakunnalla, mikä asettaa omat haasteensa johtamiselle, työhyvinvoinnille, yhteisöllisyydelle ja muutokselle.

AVI-mom. 28.40.01 ja muut momentit pl. työsuojelu	Toteuma 2016			Tulosopimus 2017	Toteumaennuste 2017		
	AVI-momentti	Muut momentit pl. työsuojelu	Yhteensä	Kehys AVI-momentti	AVI-momentti	Muut momentit pl. työsuojelu	Yhteensä
Etelä-Suomen aluehallintovirasto (pl. HAKE)	200,4	12,1	212,5	204,0	206,4	2,6	209,0
Lounais-Suomen aluehallintovirasto			0,0				0,0
Itä-Suomen aluehallintovirasto			0,0				0,0
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto			0,0				0,0
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto			0,0				0,0
Lapin aluehallintovirasto			0,0				0,0
HAKEn 2)	125,8	3,3	129,1	114,0	112,4	2,8	115,2
Yhteensä	326,2	15,4	341,6	318,0	318,8	5,4	324,2

Taulukko 2. ESAVIN henkilötyövuosiennuste vuodelle 2017.

- 1) Muihin momentteihin on lisätty PEVAN HVK-rahoituksella oleva 1 htv.
- 2) POL:ssa on oikeus ylittää tulossopimuksessa oleva kehys 3,5 htv:llä (valvontahanke 1,5 htv:tä ja Luova valmistelu 2 htv:tä).
- 3) HAKEssa lisäksi projektirahalla 3,6 htv:tä.

HAKEn osalta tiukka htv-kehysvähennys saavutetaan. Mikäli henkilöstörakenne pysyy ennallaan, henkilöstön vähentämisessä tietyillä tehtävälalueilla, kuten asianhallinnassa, on tultu sellaiseen pisteeseen, jossa henkilöstöresurssia ei voida enää vähentää nykyisestä yhtään ilman, että palvelukyky vaarantuu ja heikentyy siten, että siitä on haittaa viraston ydintoiminnoille. Kohtaanto-ongelma alkaa nyt olla käsillä.

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet

Sairauspoissaolojen määrä on vähentynyt noin 10 %:lla edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuonna 2016 ESAVIN sairauspoissaolojen kokonaismäärä kasvoi. Vuonna 2017 on jatkettu edelleen tiivistä seuranta ja aktiivisia toimia työstä johtuvien poissaolojen hallitsemiseksi ja hillitsemiseksi. Varhaisen tuen toimintamallin mukaisesti on jäsennetty, onko kyse terveyteen, työhön, työyhteisöön, johtamiseen tai yksityiselämään liittyvästä asiasta. Tarvittaessa on kartoitettu ja toteutettu toimia työkyvyn edistämiseksi sekä tuettu töihin paluuta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Uusia tehtäviä aluehallintovirastolle

Vuoden 2017 alusta tuli voimaan uusi laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä. Rekisteröintiprosessi on osittain monimutkaistunut tämän vuoksi. Rekisteröinnissä joudutaan arvioidaan asiakasvaroja vastaanottavien osalta niiden sopivuutta, mikä edellyttää velvoitteidenhoitoselvitysten tilaamista Harmaan talouden selvitysyksiköltä (HTSY). Uusi rahanpesulaki tuli voimaan 3.7.2017, minkä johdosta tulee varautua valvontarekisteriä koskevan osuuden voimaantuloon 1.7.2019 sekä ylipäänsä toiminnan suunnitteluun.

Alueuudistus sitoo voimavaroja merkittävästi

Olemme osallistuneet sekä uusien maakuntien muodostamisen esivalmisteluun, että valtion uuden viraston sekä ministeriöihin ja keskusvirastoihin siirtymisen valmisteluun. Maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluun sitoutuvaa työpanosta korvataan viraston yhteisestä budjetista loppuvuonna alkoholihallinnon, elinkeinovalvonnan ja ympäristöterveydenhuollon tehtäviin noin 1,5 htv:tta. Muutokseen osallistuminen on työllistänyt ja kuormittanut laaja-alaisesti hallinto- ja kehittämisspalveluja, mutta toisaalta on vielä selvitty tehtäviä priorisoimalla. Uusiksi haasteiksi ovat nousseissa viraston henkilökunnan siirtyminen maakuntahallinnon valmistelutehtäviin ja siirtymäaikaisten hallinta.

Koko henkilöstömme on voinut osallistua valmisteluun. Vuorovaikutuksen ja osallistamisen tarve kasvaa merkittävästi, kun henkilöstön konkreettinen siirtymäsuunta ja aikataulut selviävät. Sitä ennen on tärkeää välittää tietoa uudistuksesta sekä mahdollistaa keskustelu ja vaikuttaminen uudistukseen.